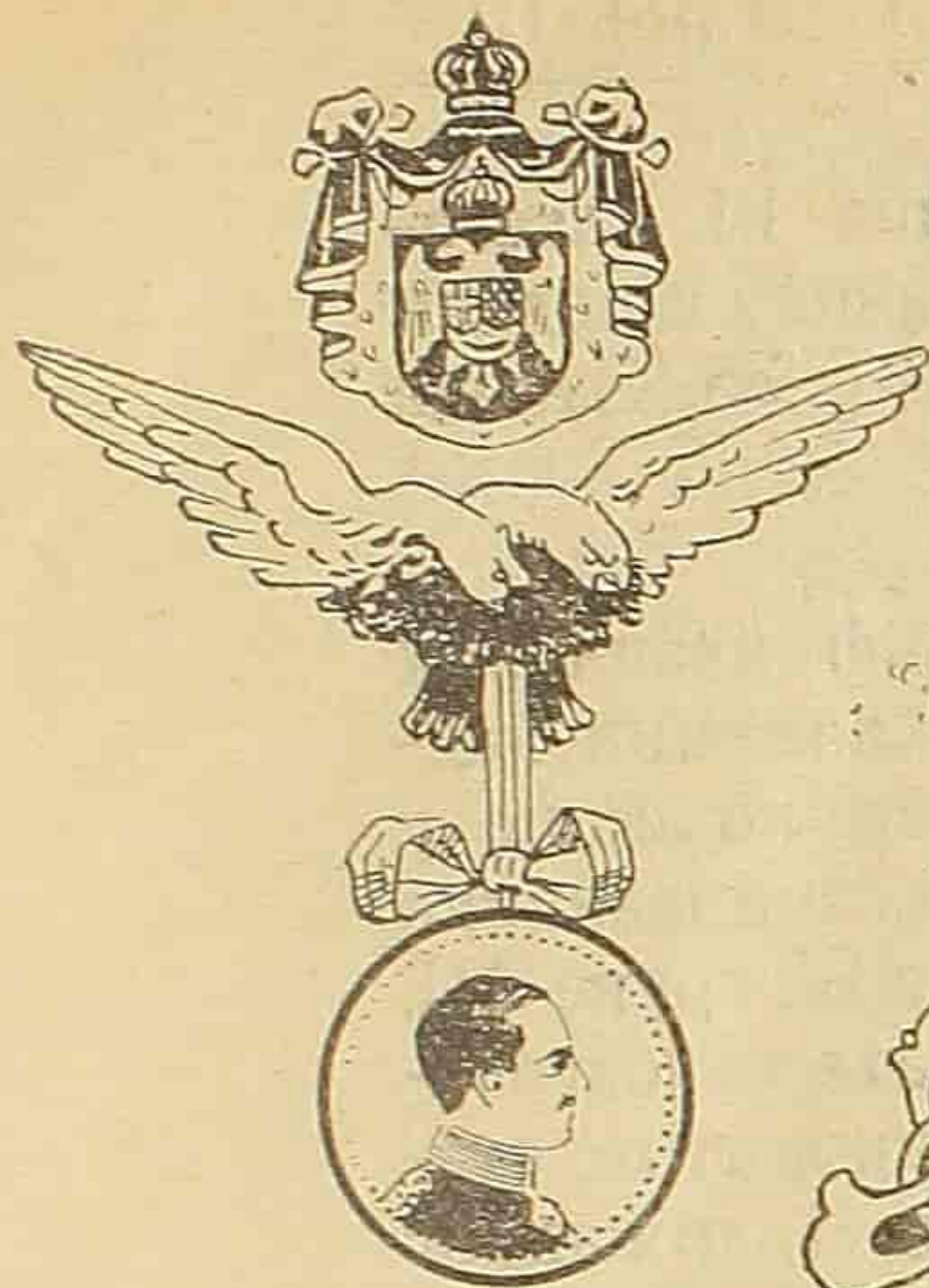
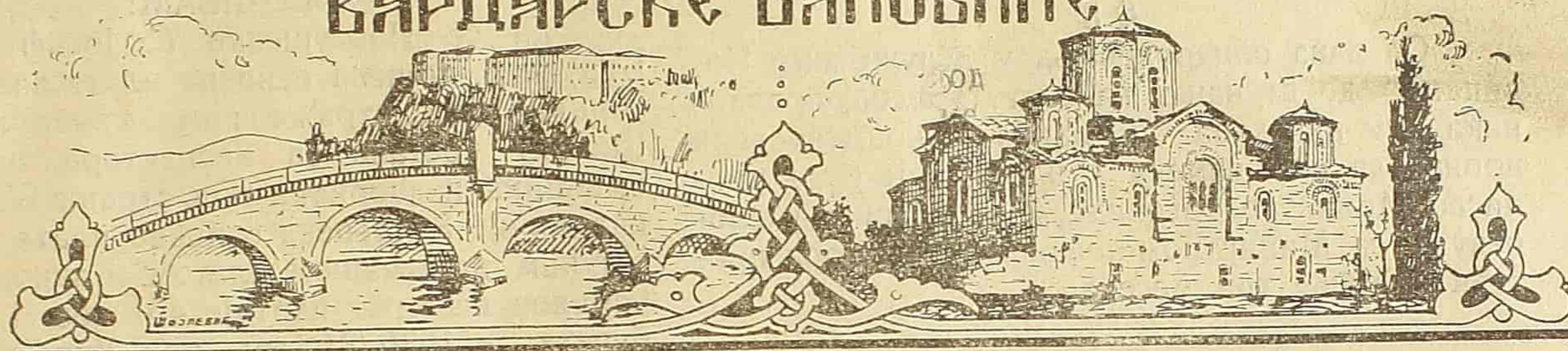

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ВАРДАРСКЕ БАНОВИНЕ

7. ЈУНА 1930. ГОД.
СУБОТА

БРОЈ 2 ДИНАРА

ГОДИНА I. Број 10.
СКОПЈЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ излазе један пут недељно. Годишња претплата је 80, а за иностранство 140 динара. Огласи се примају по утврђеној тарифи. Рукописи, огласи и претплата се шаљу на адресу Банске Управе за Уредништво Службеног Листа.

МИ
АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи Народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра трговине и индустрије и Нашег Министра пољопривреде, а по саслушању Претседника Нашег Министарског савета, прописујемо и проглашујемо

ЗАКОН

о контроли пољопривредних производа намењених извозу

§ 1.

Министар трговине и индустрије може, у споразуму са Министром пољопривреде, према указаној потреби, а по саслушању привредних комора, Главног задружног савеза и главних заинтересованих удружења извозника и пољопривредника, прописати уредбама, правилницима или наредбама:

- 1) услови каквоће и паковања под којима се поједини пољопривредни производи и њихове прерађевине могу из земље извозити;
- 2) према потреби, за поједине производе и време брања и начин прераде;
- 3) контролне мере којима се извршење тих прописа има осигурати.

§ 2.

Овлашћење у § 1. важи за житарице, воће и поврће свеже и прерађено, хмељ, кудељу, лан, бухач, марашке, паприку па и друге производе и њихове прерађевине, за које се по предлогу привредних организација (§ 1.) укаже потреба контроле при извозу.

§ 3.

Контролу предвиђену у § 1. вршиће контролни органи, које ће одређивати надлежни банови по са-

слушању привредних комора. Контролни органи могу бити комесари, комисије или заводи, према природи производа и обиму послова који се подвргавају контроли.

§ 4.

Жалбе против одлука контролних органа могу се поднети у року од три дана оном органу, кога у поједином правилнику одреди Министар трговине и индустрије споразумно са Министром пољопривреде.

§ 5.

Контролни органи по овом закону сматраће се у вршењу своје дужности као јавни службеници. Они одговарају према држави за свој рад, те ће се за несавесност и неисправност казнити новчаном казном до 1000 динара, или ако су државни чиновници по дисциплинским прописима, у колико дело није кажњиво по одредбама Кривичног законика.

Контролни органи чим сазнају за неко дело за које је у овоме закону прописана казна, учиниће пријаву надлежној општој управној власти.

§ 6.

Ко бере пољопривредне производе за прераду пре одређеног времена или се при преради и паковању служи недовољним средствима, као и лице, које извози или покуша извозити пољопривредне производе, на начин, који не одговара одредбама § 1 овог закона и на основу истог издатих уредаба, правилника или наредаба, казниће се новчаном казном до 50.000 динара¹ Казне изриче општа управна власт првог степена на доставу државних, самоуправних или специјалних контролних органа (§3).

Ако је то лице радило за туђи рачун, казниће се поред њега новчаном казном из првог става и физичко или правно лице за чији је рачун радило.

§ 7.

Ако се новчане казне утврђене по § 5 и 6 овога закона не могу принудним извршењем

наплатити, претвориће се у казну затвора, према важећим законским прописима. Но казна изречена према одредби другог става § 6 овога закона не може се претворити у затвор.

§ 8.

Од дана обнародовања у „Службеним Новинама“ до ступања на снагу уредба, правилника или наредба за извоз пољопривредних производа или измена у њима, које буде прописао Министар трговине и индустрије у споразуму са Министром пољопривреде, мора протекти најмање три месеца.

§ 9.

Правилник Министарства трговине и индустрије о трговини шљивама и пекмезом од 31 августа 1929 године и наредба бивше Земалска Владе за Босну и Херцеговину Број 199.536/IV од 19. августа 1914. год. остају на снази све док Министарство трговине и индустрије не пропише нов правилник о контроли шљива и пекмеца. Исто тако остаје на снази и правилник Министарства трговине и индустрије о контроли извоза грожђа од 11 септембра 1929. године.

§ 10.

Овај закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама“.

І Бр. 34803
18 новембра 1929 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар
трговине и индустрије
Јурај Деметровић с. р.
Министар пољопривреде,
Др Ото Франгеш с. р.
Видео и ставио Државни печат,
Чувар Државног печата,
Министар правде,
Д-р М. Сршкић, с. р.

Претседник Министарског савета
Министар унутрашњих послова
Почасни ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски ђенерал,
Пет. Живковић, с. р.

Постављења

Државних Службеника

Према предлогу Управе полиције у Скопљу, да се Постушенко Јосиф, званичник заменик надзорника страже који је навршио 15 год. непрекидне војне (жандармеријске службе) и свршио подофицирску школу и положио стручни испит за полицијску стражу постави за

инспектора пол. страже чиновника III. категорије на основу § 11 Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја и § 35. Закона о банској Управи.

РЕШАВАМ:

Да се Постушенко С. Јосиф званичник I. групе 8. степена основне плате заменик надзорника пол. страже при Управи полиције у Скопљу постави за инспектора приправника омоћника надзорника пол. страже IV. групе III. категорије 8. степена основне плате са одговарајућом положајном платом и законитом старарином на терет партије 461 поз. I. државног буџета за 1930./31. год. при Управи полиције у Скопљу са правом на принадлежности од дана потписа решења.

Ово решење извршити.

І. Бр. 10903
26. маја 1930 год.
Скопље

Бан
Вардарске бановине
Жив. А. Лавић с. р.

Постављења

Бановинских службеника

Према предлогу одељењу за трговину, обрт и индустрију Краљ. банске управе у Скопљу, према одредбама Уредбе о службеним односима, установљењу места и надлежностима службеника Вардарске бановине пошто су се стекли услови на основу § 31 закона о банској управи

РЕШАВАМ:

да се Гавриловић Станија стручна учитељица IV групе III категорије I. степена основне плате у Св. Николи постави за стручну учитељицу III групе III категорије уз истодобно унапређење у 2. степен основне плате код женске занатске школе у Св. Николи на терет партије 115 поз. I. односно партије 116 буџета вардарске бановине за 1940/31 годину са правом на повишене принадлежности од дана потписа решења.

Ово решење извршити.

І. Бр. 10767.
26—У—1930. год.
Скопље.

Бан
Вардарске Бановине,
Жив. Б. Лчвић, с. р.

По молби Манића П. Ђорђа учитеља у оставци из Каменице ср. царибродског сала у Скопљу, према одредбама уредбе о службеним односима, установљењу места и принадлежностима службеника Вардарски Бановине, а на основу § 31. закона о банској управи

РЕШАВАМ:

Да се Манић П. Ђорђе учитељ у оставци постави за управно канцеларијског приправника IV, групе III категорије I степена основне

плате са 60% положајне плате и законитом станарином при просветном одељењу Краљ. банске управе Вардарске Бановине у Скопљу на терет партије 32 позиције I буџета Вардарске бановине за 1030/31 годину са правом на принадлежности од дана потписа решења.

Ово решење извршити

I. Бр. 1644
26 маја 1930. год.
Скопље.

Бан
Вардарске Бановине,
Жив. А. Лазвић, с. р.

Распоред годишњег одмора државних ветеринара

Пољопривредно одељење Кр. банске управе у Скопљу предлаже распоред годишњег одмора државних ветеринара.

Пошто сам размотрио распоред и установио да сви предложени имаду право на одмор и пошто је замена појединца осигурана тако да неће трпети интерес службе, то на основу § 36. закона о банској управи

РЕШАВАМ:

Да по пољопривредном одељењу Кр. банске управе у Скопљу предложени распоред годишњег одмора државних ветеринара вардарске бановине за 1930. годину овим одобравам.

Ово решење извршити.

К. I. Бр. 10752
26. маја 1930 године
Скопље.

Бан
Жив. А. Лазвић

ПРЕМЕШТАЈИ

По молби Јелића Видака управно канц. приправника за премештај начелству среза преспанског у Ресну, с раслога што му је супруга учитељица у Ресну и с разлога што код начелства среза преспанског постоји потреба на основу § 11. Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја и § 35. закона о банској управи

РЕШАВАМ:

да се Јелић Видак управно канцеларијски приправник IV групе III категорије 1. степена основне плате са 60% положајне плате законском станарином премести по молби од управног одељења Кр. банске управе у Скопљу, начелству среза преспанског у Ресану.

Ово решење итвршити.

К. I Број 1499
26 маја 1930 године
Скопље

Бан
Вардарске Бановине,
Жив. А. Лазвић с. р.

Аграрни референти код средских начелства

Према акту Министарства Пољопривреде Бр. 28693/V б. од 17. маја 1930. год. Господин Министар Пољопривреде а на основу § 49. закона о банској управи и чл. 6. Закона о уређењу Министарства Пољопривреде, а ради брзог отправљања послова Аграрне Реформе на територији Вардарске бановине, решио је да се формирају код средских начелстава аграрни референти:

1) Код начелства среза жеглиговског у Куманову за срезове: жеглиговски, кривоपालачки и кратовски;

2) Код начелства среза прешевског у Прешеву за срез прешевски;

3) Код начелства среза гњиланског у Гњиланима за срез гњилански;

4) Код начелства среза скопског у Скопљу за срезове: скопски, велешки, горњо и доњо полошки;

5) Код начелства среза штипског у Штипу за срезове: штипски и радовишки;

6) Код начелства среза овче-пољског у Св. Николи за срез овче-пољски;

7) Код начелства среза кочанског у Кочанима за срезове: кочански, царевоселски и малешки;

8) Код начелства среза струмичког у Струмици за срез струмички;

9) Код начелства среза ђевђелијског у Ђевђелији за срезове: ђевђелијски и дојрански;

10) Код начелства среза кавадарског у Кавадару за срезове: кавадарски и неготински;

11) Код начелства среза битољског у Битољу за срезове: битољски, мориховски и преспански;

12) Код начелства среза струшког у Струзи за срезове: охридски, струшки, дебарски и галички;

13) Код начелства срезе прилепског у Прилепу за срезове: прилепски, поречки, кичевски и крушевски;

14) Код начелства среза неродимског у Урошевцу за срезове: неродимски и качанички;

15) Код начелства среза грачаничког у Приштини за срез грачанички;

16) Код начелства среза подримског у Ораховцу за срез подримски;

17) Код начелства среза шарпланинског у Призрену за срезове; шарпланински, горски и подгорски;

18) Код начелства среза ђаковичког у Ђаковици за срез ђаковички.

Предње Вам се доставља ради знања и управљања, с тим да се са предњим упознају све подручне Вам општине као и грађанство повереног Вам среза.

Предузмите одмах све што је потребно за смештај канцеларије подручног Вам аграрног

референта, тако да овај одмах по доласку и пријем у дужности узмогне започети рад.

Канцеларије аграрних референата треба у правилу да буду смештене у згради среског начелства, јер ће једино на тај начин бити могуће начелнику као његовом непосредном старешини да врши непосредни надзор над радом тога референта и јер се само тако може у целиности искористити радна снага помоћног особља тога начелства, пошто је помоћно особље среског начелства дужно да отправља све архивске и канцеларијске послове за све референте среских начелстава.

Ако би и када би била апсолутна немогућност, да се у садањим зградама среских начелстава смести и аграрни референт, начелник среза поднеће ми образложени конкретан предлог, у којој у каквој и чијој би се згради имао сместити, имајући у виду прописе чл. 50 и 194 З. У. У.

Ако и предмети, који по својој нарави спадоју у делокруг рада аграрних референата, заводе се у деловодни протокол среског начелства, и то тако, да се на самим актима стави пред редним бројем који је акт при заводу у општи деловодни протокол добија ознаку Агр. (на пр. Агр.Бр. 13480).

Таква акта, пошто се по њима доврше све законом прописане и остале потребне радње неће се улагати остављати у архиву са осталим актима, него ће се улагати у засебне фасцикуле тако да сва акта са ознаком Агр.Бр. буду сложена засебна и тиме се омогући лакша манипулација при тражењу истих.

Аграрни референт као и сви остали подручни вам референти снабдвају се са свим потребним канцеларијским материјалом од стране среског начелства, које га требају од ове управе односно га набавља по кредитима који му се стављају на расположење.

К. I Бр. 10696

Бан
Вардарске Бановине
Жив. А. Лазич, с. р

Регулисање године службе

Поводом молбе Миладиновића Тихомира управ. кан. чиновника начелства среза Доњо-полошког да му се у ефективну државну службу призна време проведено у рату 1912 и 1913 год. и то време од 19-IX-1912 до 19-VIII-1913 г. свега 10 месеци и 27 дана које му време није признато приликом превођења, решењем У. Бр. 16022 од 10-V-1924 год. по новом закону јер иије имао зато доказа. Молби приложио је сада уверење Министарства војске и морнарице А. Ђ. Бр. 7952 од 11-IV-1929 год. којим је његов навод о служи у рату доказан.

Размотрио сам предмет па сам на основу пружених доказа установио да је молиоц на

дан 1-IX-1923 год. имао стварно 8 месеци 4 године и 2 дана и то 3 год. 8 месеци и 5 дана које време му је признала комисија при превођењу и 10 месеца 27 дана војне службе у рату за које је сада допринео доказе.

Како се време проведено у војсци за време рата има рачунати у ефективну службу то на основу изложенога и §. 35 Закона о банској управи.

РЕШАВАМ:

Да се Миладиновићу Тихомиру управно канцелариском чиновнику начелста среза Доњо-полошког у Тетову III. категорије III. групе 3 степена основне плате не дирајући у само превођење које је усвојено решењем Г. Министра унутрашњих послова У Бр. 16022 од 10-V-1924. год. признао у ефективну Државну службу време проведено у војсци у рату од 18-IX-22 до 14-VIII-1913 свега у рату од 18-IX-1912 до 14-VIII-1913 год. свега 10 месеци и 27 дана те да тако 1-IX-1923 год. имаде стварно ефективне државне службе 4 године 8 месеци и 2 дана које му се време има рачунати за напредовање и пензију. О овоме се решењу извештава молиоц Миладиновић Тихомир упр. канц. чиновник среза доњо-полошког путем среског начелства и Главна Контрола у Београду ради сагласности. Решено у канцеларија Краљевске Банске управе Вардарске бановине у Скопљу 23 маја 1930. год.

К. I. Бр. 10680
23. маја 1930. год.
Скопље.

Бан
Вардарске Бановине,
Жив. А. Лазич с. р.

УПУТ

О снабдевању Бановинских Болница Вардарске Бановине са лековима и завојним материјалом према решењу VI. №, 9740 од 21-V-1930 год.

Свака Бановинска Болница вршиће снабдевање лековима и завојним материјалом у буџетској 1930/31 год. на следећи начин, управљајући се у границама одређених кредита:

1.) Набавка потребног завојног материјала вршиће се према прописима закона о државном рачуноводству чл. 86.

Тако набављени материјал уводиће се у материјалне књиге болнице и лице, које истим руководи, издаваће исти на употребу по прописним требовањима.

На крају сваког месеца утрошени материјал исписиваће се из материјалних књига, пошто учињене издатке овери ретаксатор VI.

оделења за Социјалну Политику и Народно Здравље.

2.) Једноставне лекове као; дроге, хемикалије, ампуле и т. д. набављаће бановинске болнице истим путем као под број 1. овог упута.

Њихов утрошак вршиће се по болничким екстрактима — односно рецептима, исписивање из материјалних књига вршиће се месечно, пошто учињене издатке овери ретаксатор VI. одељења.

3.) Сложене лекове и Галеничке препарате (као: инфуза, декокта, масти, пилуле солуциле и т. д.) бановинске болнице ће узимати од месних јавних апотека по рецептима односно екстрактима прописаних лелова, са тачном назнаком имена болесника, за кога се узима и то у најпотребнијој количини, највише за два дана.

Начин снабдевања под Бр. 3. дозвољен је оним бановинским болницама, које немају стручно лице у својој апотеци.

У случају какве хитне и оправдане потребе за којим једноставним леком или хемикалијом бановинске болнице ће такође набавити исти из месне јавне апотеке, али не по рецепту — екстракту, већ по требовању.

Такав једноставни лек, набављен по требовању, заводиће у материјалне књиге болнице, са знаком на требовању стране и броја књиге, где је заведен.

4.) Сав онај апотекарски материјал, који је болница раније примила из бивше управе Главног Апотекарског и Санит. Слагалишта или из депоа Краљ. Банске Управе, тражиће се према тачки 2 овог упута.

5.) Све бановинске болнице сваких три месеца, достављаће VI. одељењу извештај у дупликлту о стању лекова и завојног материјала, по ранијим прописима.

6.) Јавне грађ. апотеке сваког месеца сложиће све рецепте — екстракте и требовања за издате лекове болници и са прописном рачуном доставити преко Управе Болнице на ретаксацију. Исплата истих може се вршити тек по извршеној ретаксацији од стране ретаксатора при VI. одељењу.

Лицитација у бановинској болници у Врању

О Г Л А С

На основу чл. 82—102 закона о државном рачуноводству, чл. 23 и 24. Правилника за извршење одредбе из одељка „Б“ и расписа Господина Министра Социјалне Политике и Народног Здравља Обр. 8220/29 г. Управа Вардарске бановинске болнице у Врању, одржаће на дан 16. јуна 1930 г. у канцеларији свога економата, 1. усмену јавну лицитацију за следеће животне намирнице и то:

1. За бели и црни хлеб;

2. За млечне производе: слатко и кисело млеко и сир домаћи;

3. За месо телеће, говеђе и јагнеће;

4. За бакалук животних намирница;

5. За вариво, воће и поврће;

6. За бакалук потрошног материјала.

Све наведене артикле болница ће лицитирати за време јули-септембар 1930

Кауција се полаже на каси ове Управе сваког дана за време канцеларијског рада, или комисији ни дан лицитације, али најдаље до 10 часова онога дана, када се лицитација има одржати и то:

1. кауција је за бели и црни хлеб динара	500.—
2. кауција је за говеђе, телеће и јагнеће месо динара	600.—
3. кауција је за слатко, кисело млеко и сир динара	1300.—
4. кауција је за вариво, воће и поврће динара	600.—
5. кауција је за бакалук животних намирница динара	700.—
6. кауција је за бакалук потрош. материјала динара	300.—

Накнадне се понуде ни од никога неће примати.

Почетак лицитације је у 11 часова и трајаће сва док се не заврши. Лицитираће се од 1 кгр. односно комада.

Ближи услови се могу видети свакога дана у канцеларији економа болнице.

Из канцеларије Бановинске болнице у Врању бр. 790 од 20 маја 1930 гое. 1—2

Бановинска Болница у Гњилану

Лицитација

У дане 26 и 27 маја 1930. године одржаће се јавна усмена лицитација за набавку животних намирница и потрошног материјала за Бановинску Болницу Вардарске Бановине у Гњилану а за време од 1. јула до 30. септембра 1930. године и то:

1) Хлебац у вредности	Дин.	8000
2) Месо у вредности	„	6000
3) Маст са поврћем и варивом	„	3000
4) Кравље пресно и кисело млеко		6000
5) Бакалук и остале друге потребе		4000
6) Дрва за гориво		10.000

Услови за ову лицитацију могу се видети свакога раднога дана у канцеларији економа болнице у Гњилану.

Из канцеларије Гњиланске Болнице Бр. 35. 3—3

Набавка Хинина за Банску управу

Јавно надметање

1000 кгр. Хинина хидрохлоричног за Кр. Банску Управу Вардарске Бановине у Скопљу за VI. одељење.

Краљ. Банска Управа Вардарске Бановине у Скопљу VI. одељење одржаће на дан 12. јуна 1930. г. у 11 час. пре подне у канцеларији VI. одељења за Социјалну Политику и Народно Здравље другу оферталну лицитацију за набавку нето:

1000 кгр. Хинина хидрохлоричног према прописима државне фармакопеје, а пакован у лиманим кутијама од 5 кгр. нето, под истим условима као и прву.

Услови се могу видети или добити сваког радног дана у канцеларији VI. одељења Краљ. Банске Управе у Скопљу.

Предвиђена је сума 1,000.000 дин. а кауција се полаже на каси VII. финансијског одељења Краљ. Банске Управе Вардарске Бановине у Скопљу и то: наши држављани 5% а страни 10%. Кауција се мора положити најдаље до 10 часова пре подне на дан лицитације.

Понуђачи који полажу кауцију у обвезницама ратне штете, дужни су поднети благајни списак обвезница са серијом и бројевима.

Оферат мора бити у запечаћеном омоту са натписом „понуда за набавку 1000 кгр. Хинина хидрохлоричног од понуђача Н. Н.“.

Из канцеларије Краљ. Банске Управе Вардарске Бановине VI. одељења за Социјалну политику и Народно Здравље у Скопљу под VI. Бр. 8793 од 12. маја 1930. год. 3—3

Плац за Хипотекарну Банку у Скопљу

Оглас

Државна Хипотекарна Банка тражи плац у Скопљу за подизање палате за свој филијал.

Плац треба да је велики око 2.000 квадр. метара и да је на истакнутом месту.

Ко има такав плац, или они који могу заједнички да саставе такав плац, нека га одмах писмено понуде Главном Филијалу Државне Хипотекарне Банке у Скопљу или само Банци у Београду. 3—3

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

Треће инспекционо путовање Бана Вардарске Бановине

У току нашег разлагања о првом и о другом инспекционом путовању нашег Бана г. Живојина Лазића, он је се већ вратио и са трећег путовања, сада по западним и југозападним крајевима Вардарске Бановине, куда је провео три дана. Господин Бан је био на томе путу 30. и 31. маја и 1. јуна ове године, који је путовао на своме аутомобилу, а у пратњи свога шефа кабинета и начелника пољопривредног и техничког одељења. Овом приликом г. Бан је посетио Маврови Ханови, Ростушу, Манастир Светога Јована Бигорског, Дебар, Дебарску Бању, Стругу, Охрид и Ресањ Прилеп и још нека места. На целом овом путу г. Бана је народ предусретао и дочекивао са великом љубављу и неограниченим поверењем, а нарочито је у томе погледу предњачила наша древна престоница Царски Охрид.

И овом приликом Госп. Бан је, у додиру са државним и народним преставницима, распитивао о просветним, културним, хуманим, економским, привредним, саобраћајним и трговинским приликама, дајући за то потребне савете, наредбе и упутства, јер богатство једне земље почива на њеној економској снази, а зво се пак не може ни замислити без напре-

дне просвете и свих оних многобројних чинилаца, који су полуга друштвеном и државном напретку. Руковођен тим значајним начелима г. Бан је неуморно пропагирао све оне идеје од чијег остварења зависи срећа и благостање нашег Југа, наше благословене Вардарске Бановине.

Наше Занатство

Наш градски сталеж живи првенствено од Занатских производа и трговине. Али како има заната, који су доведени у знатно тежак положај због конкуренције фабричких производа, то је неопходно потребно да се и занатлије удружавају на задружној основи. Тако ће моћи добијати јефтине кредите, а уз то лакше ће се одупрети фабричкој конкуренцији. Овде нарочито истичемо обућарски занат. Тако исто има заната за које се може местимице чути да су већ преживели своје, међутим то је једна велика заблуда, коју треба енергично сузбити. Такав је на пример *златарско — филиграмски занат*, о коме желимо нагласити да је жеља Г. Бана да се овај ванредно користан занат не само одржи, већ и унапреди и развије, јер су наши златарски производи одавна стекли врло лепу репутацију на целом нашем Полуострву, па и много даље. Центар овога заната је Призрен, али се доста занатлије налазе и у Скопљу, Јањеви, Дебру, Битољу и другим местима.

Ако се и ове занатлије згрупишу у задругама, а ове у Савез или евентуално у једно друштво на савременој основи, овај ће занат добити великог полета. Тада се могу отворити филијале: радионице и продавнице у свима већим местима наше државе, па и преко граница наше државе, а с тим у вези побудити и већи интерес код народа према необично лепим и уметничким предметима, који се израђују од сребра и злата.

Наше шуме.

Наша држава долази, после скандивских земаља: Шведске и Норвешке, на друго место у погледу шумског богатства. Нарочито се у овом погледу истичу области Босна, Славонија, Словенија и Северна Србија. Наше дрво је данас веома цењено на многим европским и ваневропским пијацама и од тога се увлачи у земљу велики новац, јер се годишње извезе много хиљада вагона. Али поред ове материјалне добити, ми имамо од шума и вишеструких других користи, које су од огромног значаја за нашу народну економију и хигијену. Тако на пример шуме ублажавају несносне врућине, спречавају велике поплаве, а уз то пречишћавају ваздух.

Наши јужни крајеви, специјално Вардарска Бановина, јесу посве оскудни у шумама. Узрци су разнолики. Пре свега наши крајеви су од памтивека били густо насељени, те је вековима сечена и уништана шума. Тако исто у нашој Бановини су некада радили многи рудници, за време римске, византиске и српске управе, те су и зато оголићени многи предели, јер је дрво немилице сечено за потребе рударских окова, подземних тунела и топионица. Најпосле и наш народ је немилице уништавао шуме не подижући је никако, те смо доживели овакво незавидно стање. И сада је имао Г. Бан прилике да чује у по неким местима, како сељаци копају чак и корење било за домаћу потребу или за продају. Истина ми имамо прописан број шумара, али се и поред тога није уочила воља да се бар ситногорице обезбеде од даљег уништавања, како би се на њиховим местима временом подигле велике шуме.

Господин Бан је на своје инспекционом путовању уочио да су само у околини Демир Капије и то на Краљевом Добру и око Велеса засађена извесна земљишта са шумским садницама, на којим су местима показани леви резултати. Жеља је господина Бана да се и у овом послу ради мудро, практично и систематски. Тако на пример у западним крајевима Бановине могу се полети пошумљавати са питомим кестеном, долини Вардара од Велеса до Ђевђелије смоквом, која успева на кршу, а поред тога, водећи рачуна о месним приликама, обратити велику пажњу и на орах, липу и бели дуд. Тако би се постигле вишеструке користи од подизања шума од кестења, смокве, ораха, белог дуда, липе,

липе, калинке, у толико више, што орах, смоква, калинка могу успевати и у камењарима где се тешко могу одомаћити друга дрвета. У овом погледу издају се потребна упутства бановинским расадницима, али је потребно да се за ову ствар заинтересује и народ и наша интелигенција, јер се само удруженом љубављу и напорима свију нас могу постићи леви резултати.

Писма из Велеса

I.

Нове народне тековине

На Спасовдан 29. маја ове године Велес је забележио један значајни датум у своје напретку. Тога дана освећени су, на врло свечан начин, ново подигнути парк Соколовац, Народна Читаоница и основи Народног Дома.

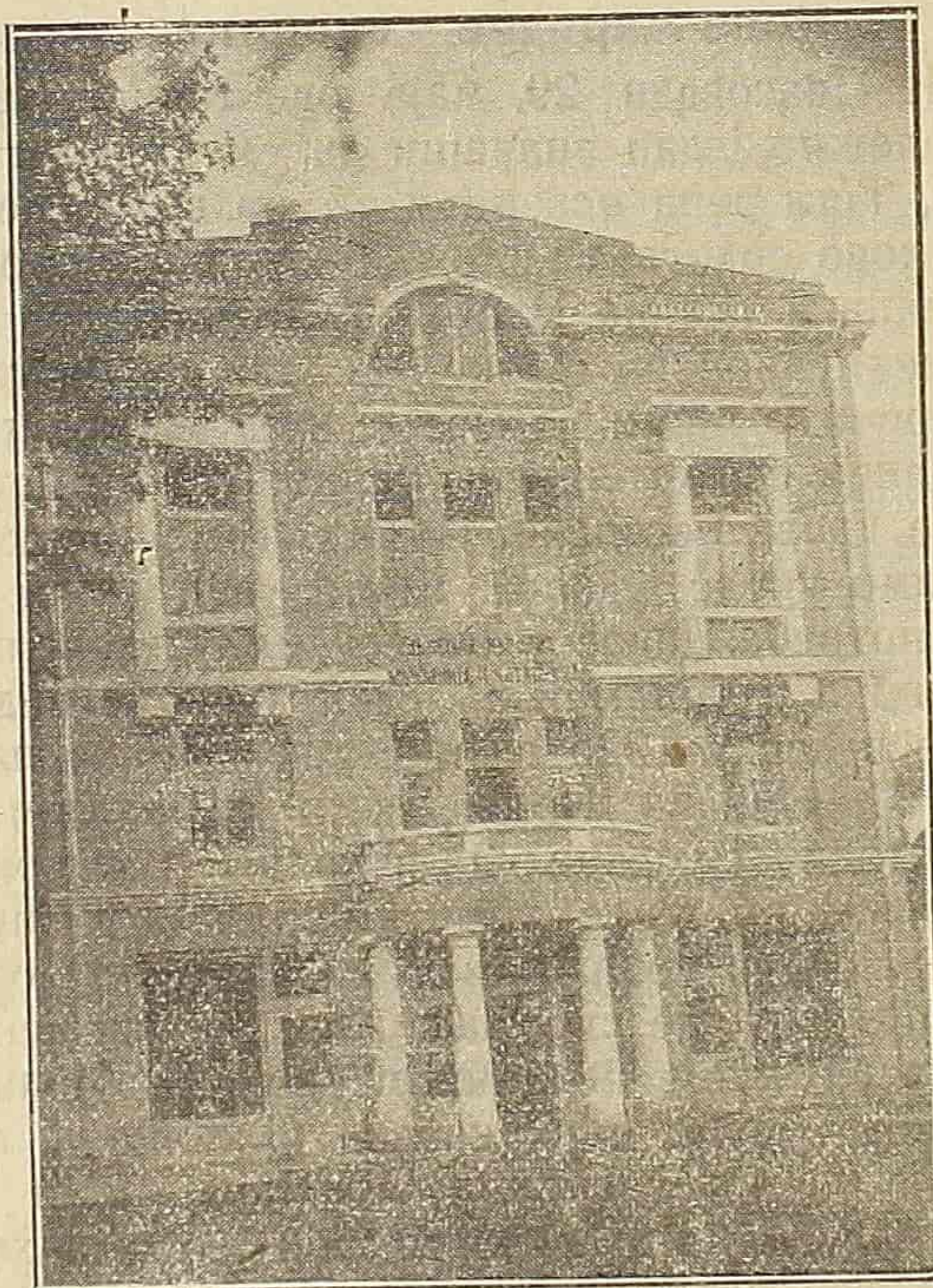
Јавни паркови су плућа једног места, а ово нарочито важи за Велес, чија је непосредна околина сва оголићена, услед чега су летње врућине доста несносне. Према томе паркови нису само украс једног места, већ једна насушна потреба. Данас у Велесу има два велика јавна парка и три мања. Један парк је подигнут и освећен у 1925 године под називом парк Краља Александра Првог, који се налази на десној страни Вардара. Он је подигнут за време претседника општине Томе Соврлића уз помоћ војске и грађанства. У средини овог парка, подигнут је скроман, али леп споменик нашем заслужном четничком војводи Јовану Бабунском. Други парк назван *Соколовац*, подигнут је на левој страни Вардара, који је предат народу на Спасовдан. Оба парка захваћају простор око осам хектара.

На тим местила била су турска гробља која су на сваког посетиоца Велеса остављала врло суморан и непријатан утисак са обзиром на то, да су турска гробља заузимала најлепша места у граду, као што је случај и по свима местима наше Бановине. Тиме је велешка општина дала лепо сведочанство о томе да је паметно схватила дух садашњице и народних потреба. Њен успех у овоме погледу треба да буде подстрек и осталим општинским управама Вардарске Бановине, у толико пре, што има много градова на нашем Југу, који у том погледу не забезежише никаквог успеха.

Али оно што привлачи нашу пажњу и што заслужује пуну хвалу, јесте Народна Читаоница, која је подигнута на најлепшем месту у Велесу, у Краљ Петровој улици. Ово је лепа, отмена и врло укусно изведена троспратна грађевина. Читаоница има своју собу, више одељења за канцеларије, библиотеку, собу за певачки хор, бифе, гардеробу и још нека споредна одељења. У приземљу су и два лепа, дућана за издавање под закуп, те ће се обезбедити један сталан приход овој корисној уста-

нови. Тако је Велес добио једну ретку културну установу, каквом се не може похвалити ни једно место у Србији, а на коју му може позавидети чак и наша престоница. Садањи Општински Одбор, на челу којег стоји председник Тодор Живковић, пуковник у пензији, доказао је и на овај начин велико разумевање према потребама једне овакве установе, која ће бити просветно културни и етнички центар овага места. Иницијатору господ. Живковићу припада зато пуно похвалног признања и наша захвалност.

Осим тога истога дана положен је основ и узидана повеља *Народном Дому*, такође у Краљ Петровој улици; установи, која ће при-

купити у својим просторијама сва остала културна, хумана и родољубива друштва.

Овој доиста реткој и лепој свечаности, присуствовали су и многи гости са стране, као изасланици: Министра Просвете, Бана Вардарске Бановине, командант Армије, команданта Брегаичке Дивизије, четничка друштва, штампе и друга. У подне је гостима са стране и званицима из места приређен свечани банкет којом приликом су се чуле више здравица попијених у част нашег Краља, Бана, Општинског одбора и претседника велешке општине.

Осим тога данас се подиже у Велесу ванредно лепа, велика и модерна основна школа светова Ђирила и Методија, која је под кровом, а тако исто врше се испитивања и припремање планова за водовод, те ће ускоро Велес добити изобилну пијаћу воду у чему данас оскујевају многи његови крајеви. Ваља констатовати једну похвалну чињеницу, да се

овде, као ретко у коме месту наше Бановине, јако испољавају две иницијативе, једна од његових становника, а друга од страпе Општине, као и извесних државних органа, које су удруженом делатношћу проузрочиле леп напредак нашег Велеса који нагло корача напред обележавајући још сада изванредне трасе којим гредe лепшој будућности.

У наредном чланку ми ћемо забележити и истаћи и те значајне појаве у којима се огледа бистрина, хитрина, окретност и способност за савремени живот становништва овога града, те ће се и са те стране утврдити да Велес нагло измиче напред испред многих градова на Југу. С.

Г. др. Емил Перо у Јужној Србији

У понедељак, 2. јуна, у Скопљу је боравио г. Емил Перо, професор Париског Универзитета и као славни ботаничар, члан многих научних академија.

Велики стручњак за медицинско биље, г. Перо је заступао Француску на разним међународним конференцијама које су се бавиле питањем продукција тог биља. Као такав, он је претстављао Француску и у комисијама Лиге Народа код ког се у Женеви водила реч о опијуму и питањима која су са њима у вези.

Г. Перо је у Скопљу најпре посетио нашег Бана г. Жив. Лазича, а затим је у друштву г. С. Обрадовића, секретара Министарства Трговине и Индустрије, и г. М. С. Јовановића члана Централног Пресбирора, обишао Скопље.

Пошто се г. Перо интересује за гајење мака и производњу опијума у нашој земљи, он је из Скопља, аутомобилом, наставио истог дана пут за Велес, Штип, Кавадар и Битољ, одакле се опет враћа у Скопље, да продужи за Ниш, Бугарску и Малу Азију. На томе великом путу он ће се заустављати свуда где се гаји мак.

Упитан шта мисли о хиперпродукцији мака у овој години, г. проф. Перо нам је изјавио: *„Не треба бити и сувише песимиста! Ја налазим да су данашње цене и сувише ниске, те се зато надам да ће јужносрбијанска берба бити потпуно апсорбована, у толико пре што мак из Јужне Србије даје најбољи опијум“.*

Спискови на основу чл. 27а и 27б Правилника о употреби народне снаге за грађење и одржавање самоуправних путева могу се добити по врло умереној цени у

Књижари **ВАСИЛИЈА ДИМИТРИЈЕВИЋА**

Скопље — улица Краља Петра.

Власник Службеног Листа је Банска Управа Вардарске Бановине у Скопљу. — Уредник по овлашћењу Банске Управе, Симић Стеван, директор гимназије у пензији Краља Александра 117 Штампарија и Књиговезница Василија Димитријевића. -- Скопље, Краља Петра -- Телефон 182